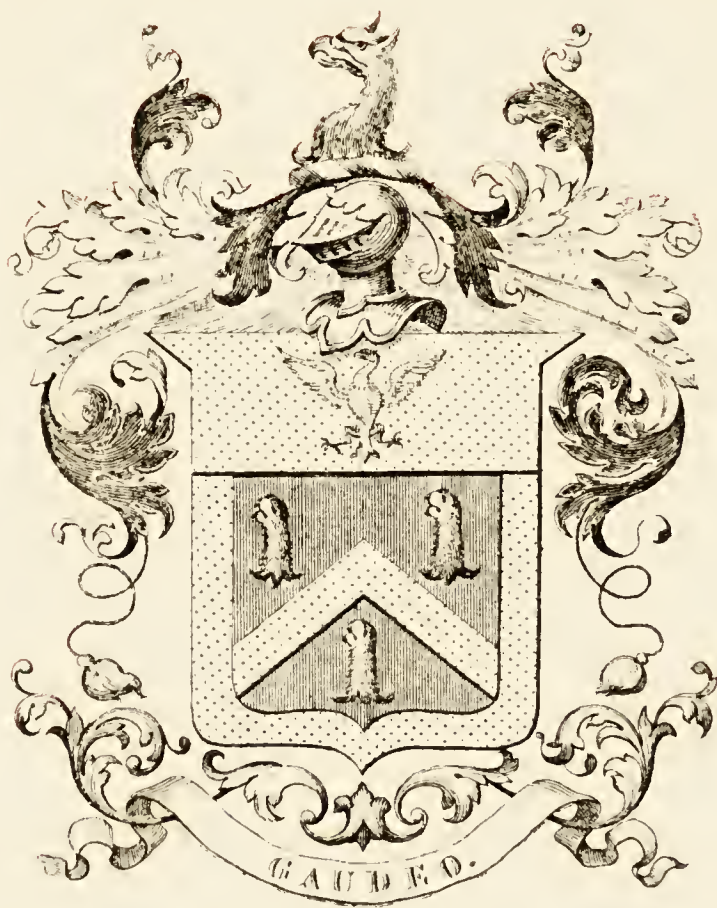

John Carter Brown.

relating to Peace

241 +

P O I N C T E N

van

C O N S I D E R A T I E.

Raeckende de Vrede met

P O R T V G A L.

A M S T E R D A M,

Gedrukt in't laetste Heeren 1648.

Boordt van Jonaas Joxos

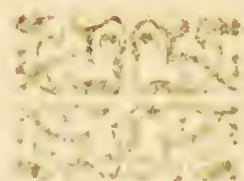
P O I N C T E N

VAN

C O N S I D E R A T I E

Raekende de Vrede met

P O R T V G A L .

AMSTERDAM

Gebruikt in de Bibliotheek van de

Handwritten signature or name, possibly 'J. van der ...'

(35)
POINCTEN

JOHN CARTER BROWN

van

CONSIDERATIE.

Dewijle datmen tegenwoordigh raedt-flaeght/ of men met den Coning en Croon van Portugal/ een eeuwige Vrede en vriendschap sal op-rechten / en de Brasilsche questie by-leggen/ dan of men in de begonnen Oorloge sal continueren / en de selve stercker aenbinden ; soo heeft het my goet ende noodig gedacht/ eenige pointen van consideratie / dien aen-gaende / voor te stellen / de welke noodigh sijn t'over-wegen en t'examineren/ eer men daer over resoltueert / voornamentlyck/ om inde begonnen Oorloge in Brasil/ met de voorsz Coning en Croon te continueren.

I.

Voort eerst dan staet te considereren / dat de Rebellen van ons Nederlandts Brasil/ geresolueert sijn met Lijf en Ziel haer bysphepdt/tegen de Macht vande Compagnie van West-Indien/ of desen Staet/te maintenireren/als desperate menschen: en dat eensdeelsuyt haer/diese hebben gebat tegen de Compagnie/over haer quade regeringe tegen onse Natie en Staet / wiens gebiedt haer dunckt ondraeglyck te sijn ; als ander-deels op hope van wederom onder Portugal te geraken/ daer sy sonderling na verlangen; wel wetende/datter maer een Trefues/ tusschen haer en ons is gemaect/ en dat die haest komt te expireren.

II.

Dat de voorsz Rebellen na geen pardon / of van eenige reconciliatie willen hooren spreken/hoe schoon datmen haer die aanbiedt/ als de Compagnie in't alder-minste niet vertrouwendt / wel wetende / dat die daer naer / als sy haer Wapenen hadden neder geslept/geen pretexten sal oncbreken/ om haer al t'amen in't generael of de voort-naemste in't partieulier op't Lijf te vallen / te dooden en te rupneren.

(4)
333.

Dat de gesonden Macht van Konings-volck en Schepen naer Brasil/ niet machtigh genoeg is om de de Rebellen te slaen / of te dwingen uyt het Landt te vertrecken/mits gaders hare veroverde of onse verlozen plaetsen met geweld weder in te nemen / selfs alwaer't schoon datmen noch drie duysent Man dadelick daer heen sondt/ en daer naer noch so veel; uyt oorsake/ datse door't middel vande Bosschen continueerlijk ons Leger groot af-breuck sul-
len doen/ en van tijdt tot tijdt onse Troupen doen smelten/ sonder het selve te kunnen uyt-rechten.

W.

Dat de booz-sepde Rebellen van ons Nederlandts Brasil/ soo wanneer sy tegē de Macht vande Compagnie van West-Indien/ of die desen Staet derwaerds heeft gesonden/ en noch meer daer heen mochte senden/ niet en sullen kunnen bestaen; maer het vele moeten rummen / alle het platte Landt vande Capitanie van Phernambucq mede sullen uyt-rooben/verwoestē en af-branden/ ja de wortelen vande Faringe / en het Supker-riet uyt-roepen/ en alle vruchtbare Boomē/ en andere gewassen/ noodig tot onderhoudinge en verberchinge van s'menschen leven / af-kappen en vernielen/ gelijk sy in d'andere Capitanien hebben gedaen.

W.

Dat de selve Rebellen daer na / mede nemende alle haer schat en kostelijcke Haven / met haer Vrouwen en kinderen / Slaven en Beesten/ al t'samen uyt de booz-sepde Capitanie sullen vertrecken / het meesten-deel naer de Bahia/ en Rio de Jainero/ en haer al-daer neer-slaen/ de rest naer de Bosschen in't Landt.

W. J.

Dat de booz-sepde twee plaetsen / namentlijk / de Bahia en Rio de Jainero/ versterkt mettet meeste getal vande booz-sepde gebuchten / soo sterck van Inwoonders sullen zijn / dat elck wel sal kunnen op-brenghen / en dat ter noodt tot haer bescherminge/ over de twaelf duysent strijdbare Mannen.

W. J. J.

Dat heyde de boozsz plaetsen/ niet alleen sterck zijn van natuure; maer daer en boven dapper gefortificert / gelijk als eenige plaetsen hier te Lande/ ende van alle noodtwendigheden tot haer defentie wel geprovideert.

Dat

(5)
W I I I.

Dat tot de belegeringe vande Bahia van noode is/ een wel geformieert Leger/ van ten minsten twaelf of veertien duysent goede Soldaten/ ten aensien/ dat tot dien eynde drie quartieren van noode zijn daer om te leggen/ en dat alle Leger dienstē by gebreck van Paerden/ of andere seruire Beesten/ diemen daer niet sal konnen krijgen/ door de Soldaten en Macrosen sal moeten gedaen werden.

I I.

Dat d' Inwoonders Portugesen en Brasilianen al-daer/ soo goede en brave Soldaten zijn/ om haer tegens ons te defenderen/ als d' onse om haer te offenderen.

I.

Dat de selve noch daer-en-boven groote en merckelijcke voordeelen op onse Soldaten hebben/ als datse het Climaet daer gewent/ ende by van de Landt-zieckte zijn/ datse 't Landt en alle Passen/ Boffchen/ en heymelijcke wegen kennen/ en by de vruchten in 't Landt als andersins haer kunnen erneren.

I I.

Dat de verbitterthepdt/ of den haet vande Portugesen in 't generael aldaer/ tegen de West-Indische Compagnie so groot is/ dat sy eerder haer selven doot sullen vechten/ of aen stucken laten kappen/ of alle haer Steden/ Dorpen/ Huysen/ Supcker molens/ en andere plaetsen/ mitsgaders alles wat tot de Lant-bouwinge/ populatie/ en het Supcker maken dienstig is/ ja selfs al haer gemaeckte/ of half gemaeckte Supckeren selfs verbranden/ haer eygen Beesten/ het Supcker-viet/ ja de Wortelen van dien/ en alle andere vruchten vernielen/ gelijk oock alle haer vruchtbare Boomen selfs af-houwen/ en soo niet Vrouwen en kinderen/ Slaven en Beesten/ met alle 'tgeene sy meer met haer konnen nemen te Landewaerts in na de Boffchen vertrecken/ als haer der selver Kegeringe/ door dwang van Wapenen te moeten onder-werpen.

I I I.

Dat de Portugesen/ alsoo om reden vooz/ in de Boffchen gepluchte/ haer al-daer eenige Jaren langh seer wel sullen konnen onder-houden/ sonder eenige hulpe of assistentie upt Portugal/ ende dat te meer/ om dat sy wel versekert zijn/ dat sulcks niet lang sal duren/ 't sy dat wy 't vooz Landt van selfs sullen quiteren/

om de zware onkosten te sparen/ of dat wy by toe sullen zyn met haer 'tselfde te deplen.

¶ III.

Dat de voorszeyde Geretireerde ofte gebluchte Portugesen te Lande-waerdt in / en in de Wosschen konnen beletten / datter in geheel Brasiliën geen Snyckeren werden gemaect / door dien datse van tyd tot tyd sullen konnen af branden en verdistrueren alle de Molens en Huysen / diemen tot dien eynde ten platte Landen sal maken / en 't Kiet datmen sal planten / behalven datse alle 'tvolck sonder barmhertigheyt / sullen ober-ballen en vermoorden / die daer mede besigh zyn / of sulcks haer onder-winden.

¶ IV.

Dat wy de Portugesche Natie in Brasil niet en konnen missen / tot het maken van de Snyckeren en Snycker-molens / het planten van 't Kiet / en de Farminge / en 't regeren van de Slaven / mitsgaders veel andere noodige dingen / daer onse Natie niet soo actijf toe en is als de selve / gelijck men dat daer by kan afneemen / datter tot noch toe niet een Nederlander tot Meester knecht in een Snycker-molen is gebruyckt geweest / of bequaem gebonden den selven daer toe te gebruycken.

¶ V.

Dat de Rebellen van 't Nederlandts Brasil / door geen ander middel zyn tot stilte te brengen / met over-leveringe van alle haer in-genomen en gemaecte Sterckten / en neder-legginge van haer Wapenen / als door de vermaninge en drevgementen van syn Majesteit van Portugal / en het sluyten van een eeuwige Vrede / tusschen de selve en desen Staet / met expresse stipulatie / dat hy haer in 't alder-minste niet en sal assisteren / of gedogen / dat sulcks door eenige van syn Onderdanen directelijck of indirectelijck sal geschieden / ja dat hy in sulcken geval 't selve sal beletten. Voorts dat hy haer belooft en versiekt / dat de beloften die wy haer sullen doen / aen-gaende haer pardon / als andersins eerlijck en trouwelijck van ons sullen werden gepresteert : Mitsgaders dat de Heeren Staten Generael / met syn Hoogheyt de Heere Prince van Orangie / goede sozge sullen dragen / datse voort-aen met goede Regenten sullē werden versien / en niet meer van Tollen bezwaert / als sy geweest zyn ten tijde datse onder de Kegeringe van den Coning van Castiliën saten / of als die van Portugals Brasil.

Dat

Dat d'authoriteyt des Coninghs van Portugal / of van Don Johan de vierde / booz als noch so groot niet en is / als die van syn Boorzaken is geweest / upt oorsake van syn Electie tot de boorzeyde Croon / klepne tijdt van Regeringe / ende dat die personen die daer van de oorsake zyn geweest / als noch in't leven en in de hooghste bedieninge des Landts zyn / ende genoeghsaem 't Ryck regeren benessens hem ; sulcx dat syn Majesteit boorsz niet alles kan doen wat hy wel soude wille dat geschiede ; maer wel liever hem selven haer oordeel onderwerpen / of haer sin volgen / als haer te persen de syne te volgen / waer-inne hy (mijns achtens) seer wyselyck doet.

Dat d'Ingesetenen van Portugal / door d'Actien bande West-Indische Compagnie / insonderheyt sedert dat sy 't Castiliaensche Jock hebben af-geworpen / grootelycx tegens ons zyn verbittert / en door-gaens onse Natie soo seer haten als de Castilianen / jae meer : Te weten / om dat de boorsz Compagnie ter boorzeyde tyt / niet alleen getracht heeft haer alle haer resterende Brasilische Landen af te nemen ; maer oock Angola / en het Eylandt van S. Thome : en dat tegen alle recht en gerechtigheydt ; in plaetse datse vertrouden dat op sulcks niet eens en werden gedacht ; maer veel meer / dat sy alle hulpe en assistentie van ons soude bekomen.

Dat by aldien den Coning van Castilien Portugal niet sodanige groote macht komt aen te tasten / dat het selve Ryck niet machtigh is hem daer tegens te beschermen / en dien volgens genootsaecht sal zyn / of de protecie van Brancryck aen te nemen / of met den Coning van Castilien te contracteren / dat (seg ick) het selve Ryck wel expresselyck daer by sal bedingen / datmen't sal maintaineren by gantsch Brasilien / Angola / Sint Thome / en 'tgeene het nu tegenwoordig besit in Oost-Indien / of ten minsten by alle die plaetsen in Brasil en Angola / die't tegenwoordig daer heeft en besit ; also de gemeene welvaert van't selve Ryck meerendeels by de Navigatie van dien bestaet.

Dat de gemeene Participanten bande West-Indische Compagnie in genen deele daer toe zyn te brengen / datse haer in geleve Capitael

(8)

Capitael soude verhoogen / jae selfs niet met vyf- en-twintich per cento / tot recouperement van haer verlozen plaetsen / Landen en Negotien in Brasil.

¶¶.

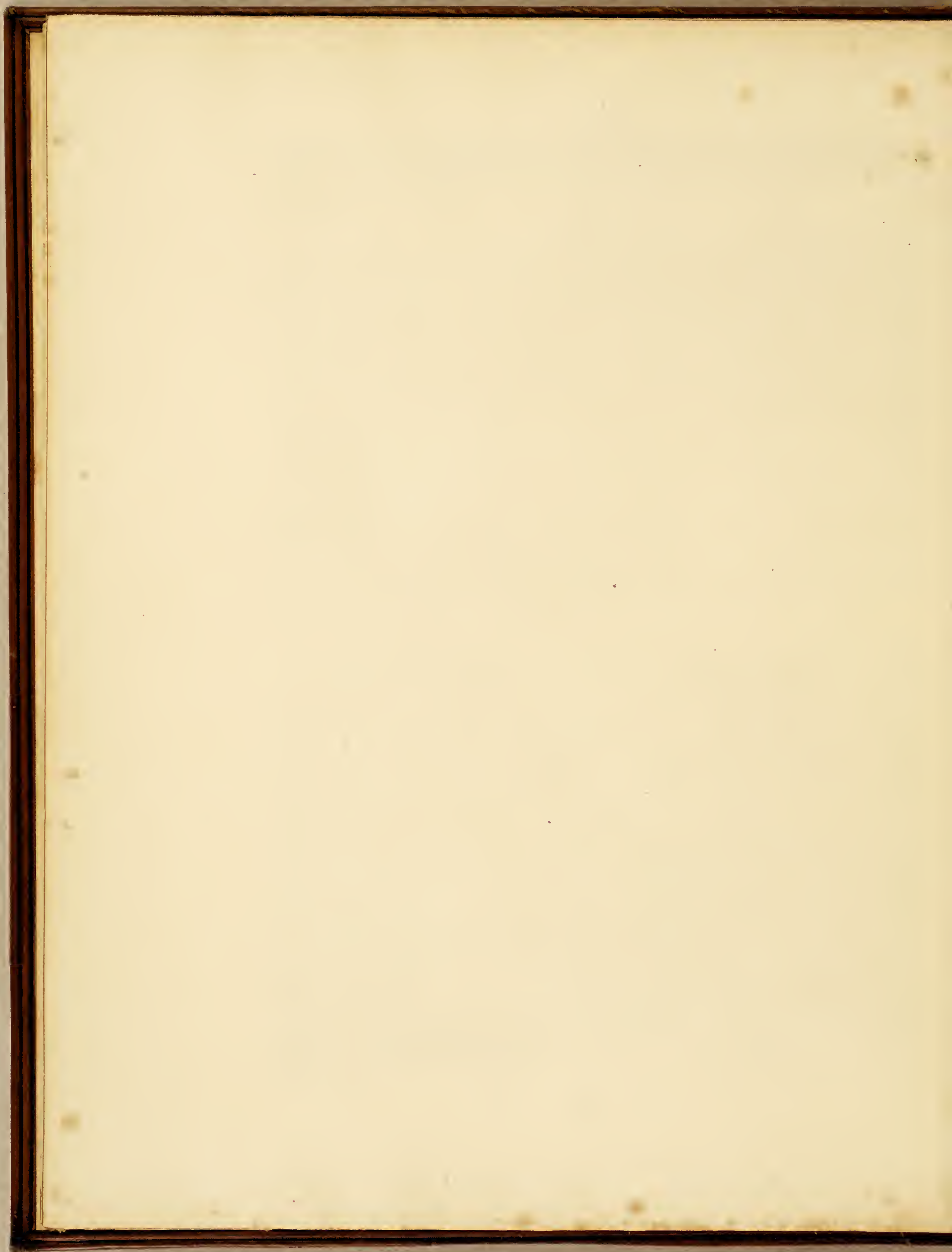
Dat de selve Compagnie of de respectie Camers en Bewinthebbers van dien/ onderling malkanderen soo qualijck verstaen/ datter niet goeds / by maniere van spreken / tot voordeel vande Compagnie kan werden besloten/ noch sodanige habile personen bewilligt/ en na Brasil/ Angola/ Guinea/ en Nieuw Nederlandt gesonden/ gelijk eygentlyck daer toe van noode zyn: sulcks dat/ als men haer Regeeringe van voor tot achteren/ van boven tot beneden/ van binnen en buyten wel besiet/ men bevinden sal/ dat het selve so sieck/ so ongesont/ so miserabel en elendig is/ dat het niet en is te helpen: ja 'tis seker en waerachtig / dat al waert schoon/ dat heden de voorsz Compagnie van alhaer schulden wel gewaschen en gereynigt ware/ ende in volkomen possessie gestelt van geheel Brasil / of ten minsten van haer verwaerloosde plaetsen en Landen/ dat sy in weynig jaren wederom met de Sepien voor de Brasilsoude leggen/ of het Schip tegen de Wal soude stuppen.

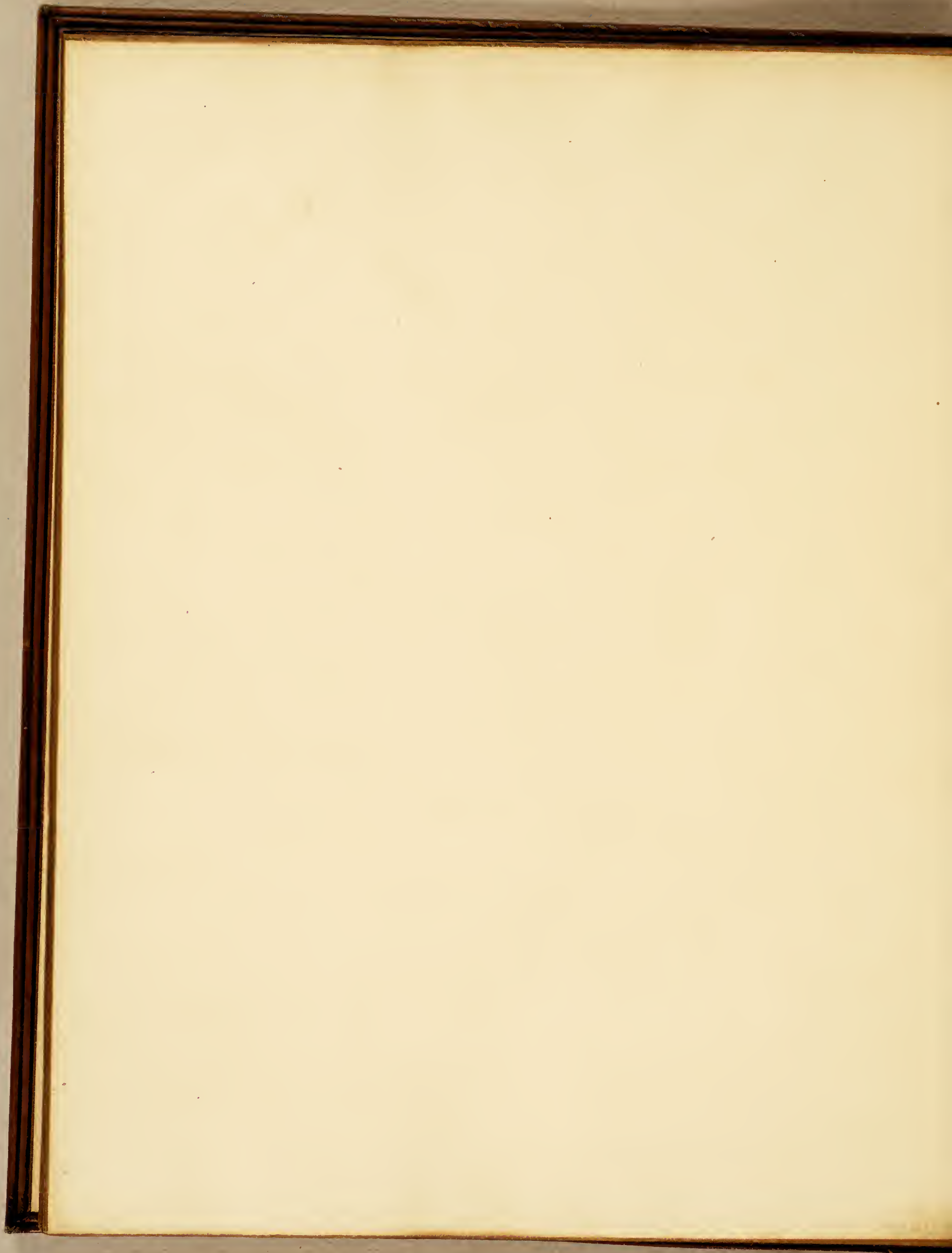
Wt alle 'twelcke dan alle goede verstanden/ alle getrouwe Patriotten van desen Staet/ en Lief-hebbers vande West-Indische Compagnie / lichtelijck konnen af-meten / wat groote kosten en moeyte het voor desen Staet sal zyn/ om met geweld van Wapenen gantsch Brasil/ of alleen de verlozen plaetsen wederom te conquesteren/ en de selve so te besette/ te conserveren en te beneficieren/ dat den Staet vande West-Indische Compagnie daer mede sy geholpen en gerestaureert; ende dien volgens/ dat het in alle maniere best is/ eer men sulcx begint of recht in handen neemt/ sachter middel te gebruiken/ en veel beter/ onkostlycker en medecinabelder; namentlyck / te sien / of men daer toe niet gemoede / buyten alle 't selve/ niet en kan geraken; te weten/ by 't Tractaet en d'onderhandelinghe van Vrede met Portugal/ dat tot noch toe is uytgesteld geweest / ende nu ter tyde van den Heere Ambassadeur Francisco de Sousa Continho hert werdt gesolliciteert/ niet presentatie van alle de verlozen plaetsen / aen de Compagnie van West-Indien te doen restitueren.

F I N I S.

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or a page from a manuscript. The text is arranged in several paragraphs, with some lines appearing to be headings or sub-sections. The handwriting is somewhat faded and the paper shows signs of age and wear.

21419

7648
P751v

